

OBYTNÁ KRAJINA

Železného Újezdu

V rámci tohoto semestru jsem se v ateliérové práci věnoval venkovské krajině ve velkém měřítku. Moji zpracovávanou oblastí bylo katastrální území vesničky Železný Újezd spadající pod obec Čížkov ve východní části Brd. Menší obec ležící převážně v pastevské krajině v podhůří Brd se specifickým charakterem, který tvoří v nižších místech rastr malých luk uzavřených vzrostlými mezezi.

Výskyt podmačených půd v okolí místního rybníka V Oulíčkách ve spojení s tímto charakterem luk dává podmínky pro růst vzácných rostlin, díky kterým je i část území zapsaná na seznam evropsky významných lokalit a systému NATURA 2000. Velkým tématem pro toto území je hospodářství s vodními zdroji, které ke konci minulého století ve velké míře ovlivnilo lidské zásahy. Důsledkem odmeliorování území a vytváření zemědělských ploch, což mělo negativní vliv na vodní systém a dres velmi ceněnou schopnost zadržovat a dále uchovávat vodu v krajině.

V rámci komplexního řešení území jsem si vybral složku zabývající se lidskou a obytnou stránkou ve venkovské krajině. Z provedených analýz v rámci tohoto tématu vzešlo pro mě hlavní téma, a to zlepšení propustnosti dané oblasti. Také mě zaujala malebnost vybraného místa.

Hodnoty a problémy v území

- + Přítomnost systémů ochrany přírody (ÚSES, CHKO Brdy, Natura 2000).
- + Kulturní hodnotná krajina se zachovanými přírodní blízkými plochami.
- + Zachovalá venkovská architektura a drobné památky v krajině.
- Nízká pěší propustnost krajinou.
- Erozní potenciál půd.
- Provedené meliorace.

Místa k zastavení setrvání v krajině

Umístěním drobných laviček na zajímavá místa ve volné krajině bych chtěl podpořit samovolné zastavení. Kdy člověk má prostor si odpočinout a zastavit se na své cestě. Chvilu se posadit a rozhlédnout do okolí. Zjistit co ho obklopuje, doprovází, kam směřuje. Nebo jen tak se rozhlídkat a užívat si posezení. Místa k posezení jsou vzhledem k umístění do volné krajiny z odolných přírodních materiálů (dřevu, kamenu).

Vybraná místa zastavení spojují buď silné pohledy na krajinu nebo specifickou charakteru místa.

I. Na Maštýři

Louky na jižním úbočí kopce Maštýř nabízející výhled na vrcholky přírodní rezervace Pod Stědřím.

II. U Březin

Rozcestí s nově vysazeným bukem nabízející daleký pohled na hřebeny okolních kopců.

III. Pěšina Na Pachty

Pěšina klikatící se ve spleť stínek uzky kmenů s pohledem do pastvin lemovaných ohradami.

V. Bezkolencové louky

Silně podmačené louky s úpolní zařazené v systému Natura 2000

IV. Rybník v Oulíčkách

Možnost pozorování vodní hladiny. Jedna z největších vodních ploch v okolí.

VI. Křížek u Chynína

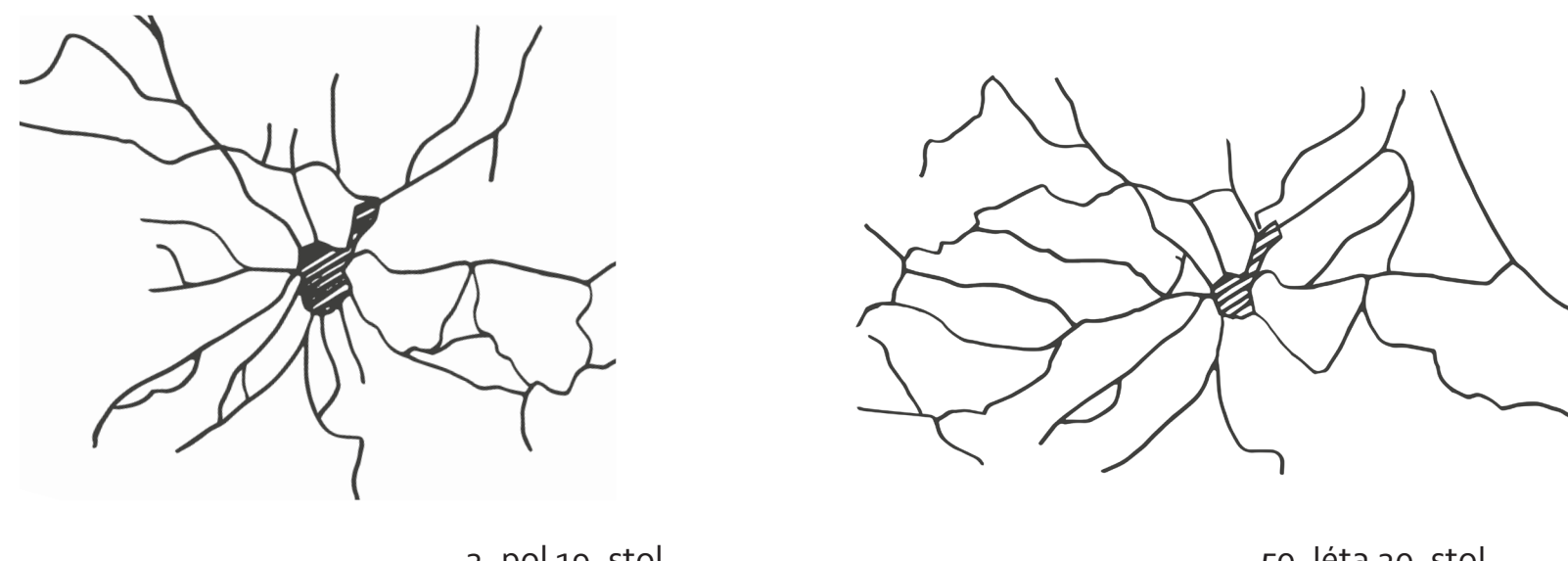
Místo se silným panoramatem na Železný Újezd.

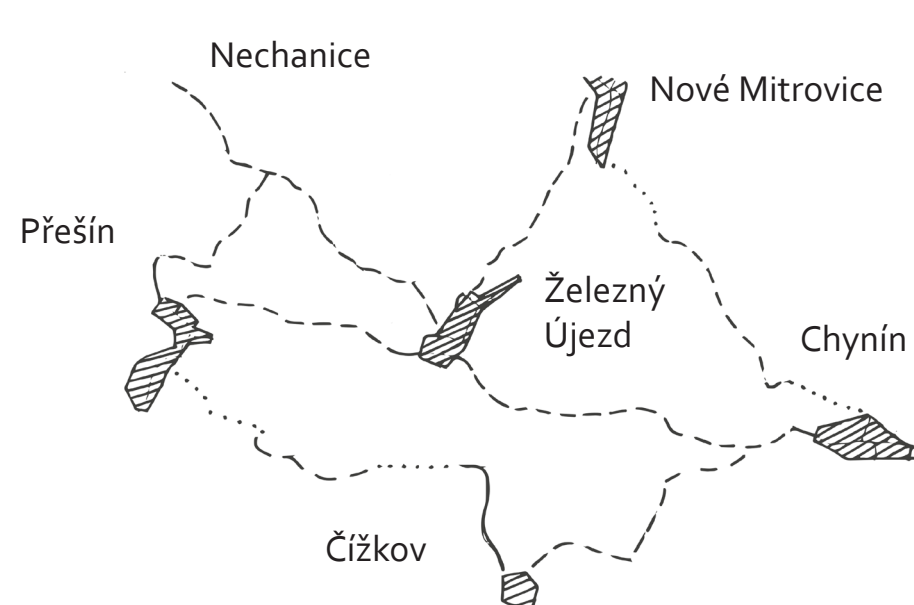
NOVÁ CESTNÍ SÍŤ

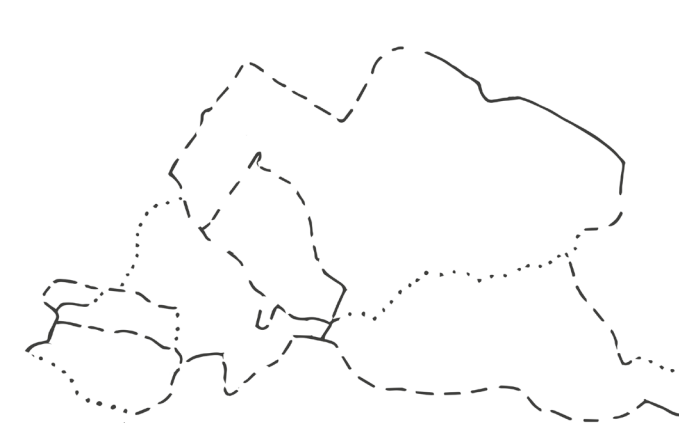
Historické cesty

Pěší propojení

Možné vycházkové okruhy

Řez pěšinou s průlehem

M 1 : 150

SOUČASNÁ CESTNÍ SÍŤ

Zlepšení cestní sítě propustnost krajinou

V rámci zlepšování propustnosti v tomto území pracuji s obnovou řady dřívějších cest, které doplňuji novými. Těmi se snažím podpořit systém cest umožňující okružní vjezdy od malých „kolem vesnice“ po celodenní velké „výšlapy“. Nové vedené cesty doplňují a navazují na stávající. Při volbě nové trasy se snažím lemovat současnou vegetací popřípadě ji doplňuji. Jejím vedením se také procházejícímu snažím nabízet co možná nejvíce prožitků a zážitků.

V rámci konceptu pracuji s hierarchií cest, kdy trasy s dopravním potenciálem jsou tvořeny polními cestami. Zbylé propojení realizuji pomocí pěšin, které jsou zanesené v mapě a v prvních pár letech občasné sečeny. Do budoucna počítám se zánikem těch, které nenajdou využití.

Řez cestou alejí

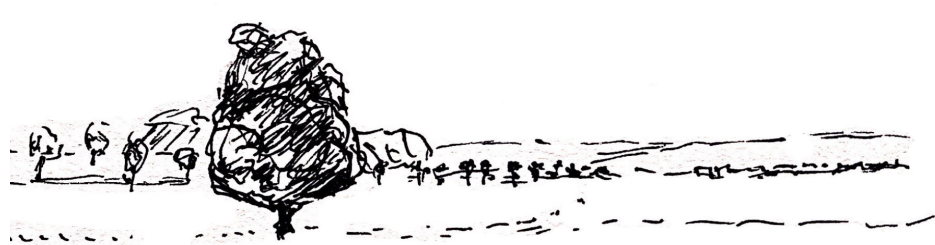

- Stávající cesty**
- silnice
 - polní cesta
- Nové cesty**
- polní cesta
 - pěšina
- Místa zastavení**
-
- Nové vegetační prvky**
- alej
 - solitérní strom
 - průleh
 - remízky
- M 1 : 10 000**
- 200 m

A alej

Výrazný krajinný prvek, umocňující směr v daném prostředí, spojující důležitá místa. Svým liniovým charakterem dodává do prostoru řád. Ořešákovou alejí nabízím obyvatelům Přešína a Železného Újezdu vzájemné pěší propojení. Pod jejich výsoké nasazenými korunami je zachován pohled na poutavý horizont.

B solitérní stromy

Dominantní stromy poutající pozornost již z dálky. Často doprovází boží muka či jiné drobné památky v krajině. Píni důležitou orientační funkci. V létě si pod nimi můžeme odpočinout a zahledět se do dálky.

C průlehy

Malé terénní nerovnosti tvořící prostor pro zadržení vody a půdy. Svým květnatým či travinovým souvislým charakterem dělí větší jednotná pole a louky. Nabízí také prostor pro divokou zvěř. V území se nachází převážně na loukách mezi Železným Újezdem a Přešínem – odmeliorovaných místech rizikových na erozi.

D remízky

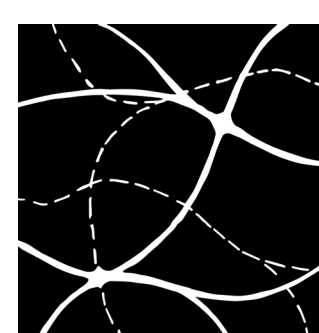
Jsou často malé a neupoutávají tolik pozornosti, ale i přesto hrají důležitou roli pro řadu obyvatel – stávají se domovem ptáků, vyplášený zajíc v něm může najít chvíli odpočinku po zbrklém útěku. Navazující „ostrov“ trnek, hlohů, vrb a šípů vytváří ve volných loukách propojené úkryty a domovy mnoha jejím obyvatelům. Díky možnému nižšímu vzrůstu je umísťují do výše položených lokalit, tak že není bráněno pohledům do volné krajiny.

Doplnění vegetace domov pro všechny obyvatele krajiny

Vytvářením souvislých prvků zeleně různých charakterů (nízké keře, průlehy remízky) se snažím docílit propojeného systému úkrytů pro zvěř. Osazováním keřů podél současných i nových cest a pěšin se vytváří v území větší prostor pro zadržování a zpomalení vody. Kofeny pomalu, ale ještě rozšíří meliorační potrubí a v kombinaci s minimální terénní prohlubněmi – průlehy, tvoří vlhké pásy plné polních trav a květin, ty dělí velké jednotné plochy na bohatší krajiny ve všech směrech. Doplněním alejí a solitérních stromů dávám důraz na pro člověka důležitá místa – cesty spojující sídla, rozcestí.

Ořešáková alej

M 1 : 300

OBYTNÁ KRAJINA
Železného Újezdu

15120 Ústav Krajinářské architektury
ateliér
Salzmann, Bečvářová

A1 – velké měřítko
zimní semestr 2020/21
Vojtěch Janeba

FACULTY OF ARCHITECTURE
CTU IN PRAGUE